

Korte Beschryvinge der Stad **Monnickendam**
door Henrik Meyer¹

Monnickendam een Stadt in Noorthollandt, is de Hoofdstad van de oude welbekende Lantstreek, welke, om de veeltheijt der wateren, Waterlandt genoemd wordt.

Dit waterland, was ertijts een bijzondere Heerlijkheijt de Heeren van Persijn, ende daarna de Heeren van Velden, en andere van de voornaamste adellijke geslagten in Holland.

Onder dese Heerlijkheijt stond ook Monnickendam, tot dat int' Jaar 1356 Hertog Willem van Beijeren, de vijfde van dien naem, grave van Holland de Stadt van de Heerlijkheijt van Waterlandt afgenomen, en aen de graeflijkheijdt gehegt heeft, voor t' welke sij aen hem sekere somme gelts geloof en wettelijk betaalt hadde.

De gemelte Hertog hadde haer een jaar te vooren alle de Privilegien en vrijheden gegeven, die de Stadt Medenblick van de graeff Willem de vierde, Florens de vijfde, en andere Sijner voorvaderen vergunt waren; welke hand-vesten en voorregten in t' jaar 1371 van Willem Heere van Wesemaal en Waterland, Marschalck van brabant & Katherine van Velsen, vrouwe van Wesemaal en Waterland, geconfermeerd en bevestigd zijn.

Monnickendam is gelegen aen seker Jnham van de Zuijer Zee welke men de Gouws-zee noemt, in t' ooste tegen haer over een kleinje mijle van de Stadt, ley het Eijlandt Marken, waar door de Gouws-Zee in storm en onweer te stiller is.

Dit Eijland is eertijts ook geweest onder de Heeren van Waterlandt maar van de Heer Niklaas van Persijn Ridder in t'jaar 1305 verkogt aen de Abdije Mariengard bij Dockum in Vriesland.

Hertog willem de sesde, Grave van Holland, heeft in t' Jaar 1404 t'selve Eijlandt onder de Regtbanck deser Stadt gestelt, gelijk het nogh is.

1. "Korte beschrijvinge der stad Monnickendam" door Henrik Meijer, 18e eeuw; met Beschrijvinge van het Eylandt Marken" door D. Fenix, predikant te Monnickendam, 18e eeuw. (Handschrift)

(R.A. Haarlem, losse aanwinsten, toegang 176, inv.nr. 1546, 18e eeuw)

H. Meyer, Korte beschrijving der stad Monnickendam, 2e druk zijnde agter hetselve nu ook gevoegt de privelegien rakende magistraatbestelling, 1767; 1e druk 17e eeuw.

(R.A. Haarlem, Bibliotheek, toegang 500, inv.nr. 9 A 4.)

2.

Monnickendam is rontom met vele Steden oncingelt soodat men bij klaar weder van de Kercktooren 15 Steden beoogen kan.

Edam is een Mijl van haer afgelegd, Purmerend twee, Amsterdam derdehalff, Hoorn vier, Alckmaar en Haerlem ses, Enckhuijsen en Medenblick seven mijlen.

Uijt de Suijderzee door de Gouwszee voorbij de Stad, en voorts door een Rivier de Purmer Ee genaamt, in de Purmer en uijt de Purmer door een Rivier de Weer (op de welke in Purmer eijnd leijdt) in de Beemster en uijt de beemster door andere wateren in de Schermer en andere Meiren tot Alckmaar toe,, ging eertijts de vloet en ebbe op en aff, tot dat Hertog Aelbregt van Beijeren, grave van Holland in t'jaar na Cristi geboortew 1402 off als andere mejnen 1403 de Purmer-Ee (die nu door een leelijk misbruik, gemeenlijk t'Stinckevuijl genoemd wordt) omtrent veertig Roeden boven de Stadt, met sekere dijk 80 Roeden lang, een Nieuwen-dam genaamt, liet toedijken: waar door hij eenige mijlen dijcks van de Zeewateren bevrijde.

Sommige vertrouwen dat de Weer alvorens zou gesloten geweest zijn; zoo dat de Zee-wateren niet wijder als in de Purmer zouden hebben gegaan.

Deze geduijrige Stroom van het wassende en vallende water maakte seer groote diepte voor de Stadt: dies zegt men dat de Magistraten het voorgenomen van Hertog Aelbregt van meening zijnde desen deijck te leggen, hebben gesogt te veranderen; also se wel voorsagen wat groote Schade de Stadt (die nu al bij de zeevaart welvarende was) over t' hooft ging, als hare Haven neffens de Gouws-zee, desen dam geleijdt zijnde allenxkens zoude komen te verdrogen; gelijk naderhand laat! wel bevonden is: Ja de burgers sleepten t' geschut aen de Noorteynder Poorte en dreven des Graven volk, aen desen dam arbijdende, soo doort uijtvalen als door t'Schieten van t'Canon, verscheijde reijzen uijt het werk, maar een van de burgemeesteren heeft, door dese tegenstad soo men seijdt, in den Haag sijn hooft moeten laten.

T' volgende jaar 1404 gaff de gemelte Hertog aen de Stad (om de gemoederen weder tot sijn te trekken) de Jurisdicte over het Land tussen de Stadt, de Monnicke meer, de Leeck, de Wiltslot, de Purmer en de Purmer-Ee gelegen, en haar deel in deselve wateren, anders het Land van de Stadt tot Ylpendam toe streckende; de Inwoonderen deses of namaals komende, zouden poorteren der Stad zijn, gelijk sij nogh gerekent worden, en in t' selve waren, en sijn ook nogh begrepen de gehugten gerekent worden, en in t'selve waren, en sijn ook nogh berepen de ghugten off buijrten groot en klein Overleeck, en de Heijsen op Wiltslot, dit Land is in twee uijren wel ommegankelijk; wordt anders Monnickebroek en Rietbroeck genaamt, en

3.

heeft meerendeels onder het dorp Broek gestaan; het oude en vermaarde Klooster Galileen, welke een Priorie der Regulieren ordre was, is ook eertijts in dit Land, niet wijdt van de Stadt, aen den over van de Purmer gelegen geweest.

Als in t' Jaar 1611 even buiten de Stadt aen de Noorteynder poorte, de graeffelijkheid sekere Sluis welke men t'Spuije noemt, maakte, wierden verscheijde oude fundamenten door de graven ontbloot en gesien, welke men hielde overblijfselen te zijn van een Casteel Swaensburg, dat eertijts aldaar gestaan zou hebben, ende de Heeren van Waterland toebehoorde.

Wanner dit Kasteel gebout oft weder afgeworpen is vinde Ick niet, als allenlijk het in t' Jaar 1273 al afgebroken was.

Het land rontom de Stad is laeg en moeragtig, door gegrave Sloten en weeldrige weijden verdeelt; het is van veele Rivieren & Meijren doorwatert, waer van Sommige voor eenige Jaren met dijken gesloten, de wateren uijtgemalen en tot Landen gemaekt zijn.

Onder de Meiren, die nu ter tijt omtrent de Stadt zijn, is de monnicke-meir wel de voornmaamste, die bija aen de Stadt spoelt.

Deze, door de Stadt in de Gouws-zee sig uijtwaterende, schijnt, uijt tegenstelling van de dijck off dam (den welken een Sluijs om Schepen en wateren in en uijt te laten, doorgankelijk maakt) de naam Monnicke-meer-dam aen de Stadt gegeven te hebben, als de dijck offte dam, door welke de Monnicke Meer sig uijtwatert; welke naam Monnicken-Meerdam naderhandt, om de Ligtheijt in t' Spreken door intrecking een Syllabe¹ wegnemende, in Monnickendam verandert is.

Also is Amsterdam als den Dijk off dam van den Amstel, Rotterdam als de dam van de Rotte genaamt, en andere meer.

Eenige gevoelen, dat dit meer sijn naam heeft van de Monnicken des voorverhaalden kloosters Galileen, dewijl ook het Land tussen de Stad, de monnicke-meer en dit Klooster gelegen, Monnicke-broek genoemd wordt.

Sommige mejnen dat de Monnicke-meer also genoemd is, omdat wel eer een Monnick in de selve verdronken zou zijn, andere van eenen Monnick-hoven, den Heere deses Meirs.

Hadrianus Junius² seijdt dat dit meir al door de zeewateren verslonden door de zee-dijken uijtgesloten en een deel van de zee is; daar nochtans deselve tegenwoordig nog in sijn geheel leijdt, en met geene zijde de zeedijken aenraekt.

Dese meeningh Hadriani Junii als eenen onfeijlbaren sSchrijvers van W. v. Gouthoven, Lud: Guiccardinus³ en verscheijde andere in haer beschrijvingen nagevolgt.

Pierius Winsemius⁴, in sijne Cronijk van Vriesland wil, dat Monnickendam van de Abdije Mariengarde in Vriesland haren naam zou hebben, aen welk Klooster een gedeelte van t'eijland van sommige Religieusen uijt Holland, omtrent den Jare 1237, soo hij verhaalt geschonken zoude zijn.

4.

De Jurisdiction met een gedeelte van t' eijland, is naderhand van Heer Klaas van Persijn aen t' selve Klooster verkoft, als vooren verhaalt is.

Desen Convents⁵ converseren⁶ en Leeken (sijdt Winsemius) hadden tegen Marcken over) alwaer een hoogen dijck off weg was) seckere buijrte gebout en met huijsen voorzien, dewelke toenemende door den aanloop der Conversen (die nu voor een tijt op Marken gewoont hadden) is eijndelijken met Stads privilegien begiftigt, en Monnickendam geheten.

Wanneer dese Stadt eerst gebout is, off van wie, is ons onbekent maar vinde t' selve in de oude Hollandse Kronijken al een Stadt geweest te zijn in t' Jaar 1297, als wanneer de Vriesen, willende de bisschop van Uijtrecht Willem van Meckelen, tegen Johan den Eersten grave van van Holland, oorlogende te hulp komen, alhier met haar Scheeps-heijr aengelandt zijn, alwaer sij soo jammerlijk van de Monnickendammers & andere Waterlanders geslagen wierden, dat de bisschop selve sijn groote Schip verliet, en viel in een kleijn bootje om te spoediger te ontvlugten.

In t' jaar 1426 wierde Monnickendam neffens andere Steden in Noort-Holland van de Kennemer-Landers onder t' belijdt van Willem Nagel, die de Partij van vrouw Jacoba volgde, ingenomen.

De Kennemer graft hier van haar naam bekomen en behouden, de wijl veele toen in de selve sneuvelden.

Omtrent dese tijt is de gemelde vrouw Jacoba, Hertogin van Beijeren, gravinne van Holland, in dese Stadt geweest, en heeft met een stale boogh een pijl over eenige huijsen van t'Noordeijnd en de Kerkstraat geschoten; Welke Huijsen daar door jaarlijks yder ses off meer penningen, het spellegelt genaemt, moesten geven; daar voor sij weder de vrijheijt verkregen, dat hare inwoonderen niets van haare goederen, wat misgaat sij ook deden, aen de grafelijkheid konden verbeuren.

¹ lettergreep

² Bedoelt de schrijver: Adrianus VI (Adriaan Florisz) 1459 - 1523, de enige Nederlandse paus?

³ Lodovico Guiccardini 1521 - 1589, schreef *Descrittione di tutti i Paesi Bassi* (1567) over de Nederlandse geschiedenis in die tijd.

⁴ Pier Winsemius 1586-1644, Fries geschiedschrijver.

⁵ convent= klooster

⁶ lekebroeders

5.

In dese Eeuw bloeyde Monnickendam door de groote Scheepvaart en koophandel, die sij hadde op denemarcken, Morwegen, en alle andere plaetzen aen de Oost-zee; waerom van Christoffer, Christieru, en van Johan in die tijden Koningen van Denemarcken Noorwegen, Sweden & c: verscheijde Privilegien en vrijheden borgeren van Monnickendam op Denemarken, Noorwegen orte eenige plaatzen aen de Oost-Zee varende off handelende, vergunt en gegeven zijn.

De Hollantse Cronijck seijdt dat in t'Jaar 1499 op den 10 dagh in Julio al ten Lastigen brand was binnen de Stadt Monnickendam, want de geheele Stadt verbrande van haer selfs vyer¹, datter niet meer dan omtrent 80 Heijsen omtrent de Kerck bleven staan met de Kerck, daer al ten Swaren goedt van Kooren en andere goederen inne verbranden.

Op st: Lucijendagh² in t'Jaar 1504 meenden die van Harderwijck (t' Scheep over zee komende meer dan 700 mannen sterck) Monnickendamers en andere Waterlanders, die op haer uijtvielen bij de Hollandtse schepen, deerlijk omtrent Marken geslagen, soo datter seer veel doot bleven en wel 130 gevangenen tot Monnickendam gebracht wierden, de reste, de wint te baat hebbende, ontvlugte.

In t'Jaar 1509 was een seer groote sterfte in deze Stadt.

In t'Jaar 1514 verbrande Monnickendam bijna algeheel van haar selfs vyer, des donderdaags na Pinxter, sonder die Kerke met dat vrouwe Klooster ende de huijsen daar omtrent, daar bleven ook nogh twee Huisen omtrent de noorteijnder Poort staan en drie off vier bij de Suijdeijnder Poort.

In t'Jaar 1570 quamen eenige van de Watergeusen, waer onder sommige borgers waren bij nagt in de Stadt, plunderden eenige huijsen en vertrocken weder.

De laatste Vergrooting is geschiedt omtrent den Jare 1575, wanneer aen de Noordwestzijde een groot deel aen de stadt gehegt wierdt.

Monnickendam is tegenwoordig een tamelijke Stadt na sijn groote vrij cierlijk, wel bemiddelt, volkrijck en wel bebout, overvloedig van allerhande Lijftogt en voorn: in allerlei Soorten van schoone Rivier vis.

Sij is genoegelijk door veel tuijnen en Hoven, net van Straten en burgwallen, met veele Slooten en graften doorsneden, waardoor met met Schepen en Schuijten overal door de Stadt varen kan, tot groot gerieff en gemak der Inwoonderen, dese eijlanden werden door vele soo Steene als Houte bruggen aen malkander gehegt.

Hier zijn ook verscheijde ruijme wijde Havenen, om groote Schepen te bergen.

De stadt is aen de Land-zijde Rontom met een aarde wal omcingelt, en een wijde diepe graft buijten de Selve.

¹ vuur

² Sr. Lucie: 13 december.

5.

De wal die voor de leste vergrooting geweest heeft, is meestendeel met een muijr omgeven, welke eerst omtrent den jare 1580 gemaakt is; drie volle, en twee ongeschikte bolwerken, aen beide de eijnden van de wal aen de zeekant, met nog vijff rondeelen in de muijr versterken de wal: soo dat de Stadt wel ten deelen sterk gemaakt; maar (door de Laag gelegene Landen, wateren, emieren en de Zee) van natuijren seer Sterk is.

Vier Poorten zijn der door welke men de Stadt in en uijtgaat, en vijff plaatsen der men met Schepen en Schuijten te te water in en uijtvaart; te weten vier aen de Landt Zijde (zowel met tot ses plaatzen door Steene bruggen onder de wal doorvaren kan) ende een aen de Zeekant.

De Stadt heeft maar een kerk, die zeer groot ruijm en wel getimmert is (ontrent 230 voeten¹ Lang en 100 breed) eertijts S: Nicolaes toegeheijligt.

Een Schoone hooge en welgeboude toorn staet aen t' Westeijnde van de Selve: wanneer die, of de Kerk gebout is, weet men niet, als alleenlijk dat de Kerk in t'Jaar 1412 nogh niet voltimmert was.

Een Klooster isser in de Stadt geweest, het welke een vrouw Convent was, genaemt Mariengarde van de derde ordre der Penitentie van S: franciscu, staande digt bij de Stads Kerk aan t' Oost-Eijnde.

Wanneer off dit Klooster gestigt is, weet ick niet, dan dat het in t'Jaar 1406 al geweest is.

Dit Convent is ontrent het Jaar 1580 afgebroken, en op die plaaz in t'Jaar 1612 begonnen te bouwen, en 1614 voleijndt het Tobias-Huijs, anders het Oude mannen off Proveniers Heijs genaemt in het welke, neffens sommige

borgers, vele van wijt en zijd komende oude Luiden, soo mannen als vrouwen de Kost voor haar Leven Langh koopen en wonen.

Dit is een fraay gebouw in t' vierkant begrepen, Lang ontrent 220 en breedt 160 voeten, alle de Huijsjes van t' selve aan een pant off gaalderije, die het geheel vierkant van binnen omme gaat, staande en uijtkomende.

Het Stadt-Huijs of Raad-Huijs is niet zeer schoon, in den Jare 1591 en 1592 is een cierlijke en tamelijke hooge tooren aen de selve, staande in t' midden van de Stadt, gebout.

Twee Wees-huijsen zijn alhier op opvoeding der ouder Loose kinderen van goede aenzien.

Daar zijn meer andere publijcke off Stadts gebouwen, dogh van minder waarden en hier te Langh om te verhalen.

Eenige roeden² van de Stadt in zee benoorden de boom, leijdt een plaats, die vrij met hooger en harder is als de andere gronden, welke men nogh tegenwoordig het Kerkhoff noemt, en

¹ Een Amsterdamse voet = 0.284 m.

² Een Nederlandse roede = 10 m.

Een Amsterdamse roede = 3,6807 m = 13 voet van 11 duim.

7.

wordt geseijdt dat daar wel eer een Kerk off kapel gestaan zou hebben; waarom sommige willen dat de Stadt eertijts vrij wat meer na Zee toe gelegen heeft.

Ontrent hondert jaren geleden plagt nogh een Stuck van dese plaat boven water te zijn bij gemeene vloet, en wierden daar doemaals verscheijde beenderen van menschen, die men geloofde, dat op t' selve Kerkhoff begraven waren, gevonden.

Monnickendam heeft voortgebracht den manhaften Zee-Helt cornelis Dirckssoon, , welke in maart des jaars 1573 borger-meester der Stadt zijnde gecommiteert off afgeveerdigt wierde, om met eenige Schepen en volk met jonker Diederijk van Sonoy (doemaals Stadthouder van Noord-Holland van wege den Prince van Oranjen) de diemerdiick in te nemen en te beschansen, welke beschansing, nadat Sonoy van daar vertrocken was, hij nogh Lange, in den hoogsten hongers nootd en op t' selve aan alle kanten van den vijand aengetast, behielt, en in deselve sigh soo dapperlijk queet, dat hij terstont daarna tot admiraal van noord-holland verzogt wierdt, out zijnde 31 Jaren, also hij eer hij in regeringh gekomen was, eenige jaren voor Schipper ter Zee gevaren, en sigh daar in altijt welgedragen & mannelijk gequeten hadde, Admiraal zijnde heeft hij (neffens de andere victorien, die hij bevogten heeft) datselve jaar in de maant Ocotber, dien vermaarden Zeezag daar bijna het gansche Landt aenhing, op de zijder Zee geslagen, tegen Maximiliaen graaff van bossu, Ridder van t' gulde vlies, en doemaals van wegen den Hertog van Alba, Stadthouder en Admiraal van Holland.

Overwinner, dogh gequest, in dese slag zijnde, heeft hij den Graaff van Bossu selve in persoon gevangen binnen Hoorn gebracht, die hen sijn gulde Vlies vereerde, dat nogh tegenwoordigh hier opt Stadthuijs ten Eeuwiger gedagtenis bewaart werdt. In t' jaar 1576 in mei Liet hij aan diderijck van Sonoy sijn kloeckmoedigh en onverzergt herte genoegh bliken tot Muijden, als hij moet hadde met sijn Scheeps-volk alleen de belegering van t' Kasteel te Muijden voor t' uijt te voeren, indien Sonoy t' hem toelaten wierde.

Hij stierff in t' Jaar 1583 in t' laatst van Augustus out zijnde ontrent 42 jaaren, als hij ruijm 10 Jaren Admiraal van Noortholland geweest hadde.

In sekeren druck an de Historien van Emanuel van Meteren wordt hij te onregt (omdat zijn Schip van Enckhuijsen was) van enckhuijsen gesegt te wesen.

Hier zijn nogh verscheijde van sijn Kints Kinderen welke de naam Admiraal als geslagtsnaam gebruiken, gelijk hare ouders die aengenomen hebben.

Hier is ook gebooren den wijtberoemden en zeer geleerden mr. Johan Buijer, den beijde regten Doctor, dewelke, boven dat hij in de Kennisse der Regten zeer Uijtmunte, ook in de Theologie off gods geleertheit en andere wetenschappen niet onervaren was.

8.

Hij is eerst Magistraat van sijn vaderlijke Stadt geweest, en daarna van de selve in de gecommiteerde raden van de Staten gedeputeer.

Uijt dit Collegie is hij tot Raatsheer in t' Hoff van Holland, Zeeland en Westvriesland verkoren.

Hugo Grotius heeft onder sijn uijtgeveve beeltenis, omdat hij een van de vermaartste en verstandigste raats heeren van sijn tijt was, een Latijns vers geschreven, welk, in oude taal overgeset, bijna aldus Luijdt.

Dit s' Buijsen vroom en wijs, eenvoudig en geleerd
Terwijl het hollands volk d' Eenvoudigheit niet eert:
dus was hij, die de kerk en t' regt soo wel bestierde
van wien t' gemeente best soo braaff gehanthaft wierde.

t' is t' grootste dat Ick kan toewenschen onsen staat
veel sulke mannen in Gods-kerk, in t' Regt en raat.
Hij stierff in t' Jaar 1614 out zijnde 53 jaren.

Rudolphus de Monachodams off van Monnickendam wordt mede van W:v: Gouthoeven, in sijn Catalogus off Lijst van de geleerde mannen, die in Holland-Zeeland en Utrecht gebooren, en om haar uijtgegeven boeken, in t' Hebreusch, grieks en Latijn vermaart zijn, genoemt.

De Regeering deser Stadt is sodanigh: hier plegen 61 der Rijkste borgeren tot Raatsmannen der Stadt te wesen, welk regt de Stadt van Hertog Aelbregt van Beijeren, graaff van Holland in den jare 1404 gegeven is.

Dese mosten alle jaar daags voor H:Laurens¹ in de Kerk t' Samen komen, om aldaar bij meerderheijdt van Stemmen drie borgermeesteren te kiezen.

Dit getal 61 is van Philips de tweede Koning van Spanjen grave van Holland in den jare 1564 op t' versoeck der voornaamste regenten, gereduceert off vermindert op 21 Personen, welke men de vroetschap noemt.

Dese 21 Raden komen alle jaar op S:Laurensavondt op 9 augustus (thien dagen van te voren gewaarschout zijnde) s' morgens in de Kerk te samen, om aldaar andere Borgermeesteren te kiezen.

Alle jaren worden drie borgemeesteren gekoren, en een uijt de drie, die het voorige Jaar gekoren wijn, gecontinueert, om t' volgende jaar, als Hooft off President van de andere drie, neffens haar te regeeren; also dat hier altijt vier borgemeesteren zijn.

¹ St. Laurensdach = 10 augustus.

9.

De 21 Personen van de vroetschap in het Choor van de Kerck te samen gekomen zijnde daagh voor S:Laurens, soo geschiedt de verkiezing (naar voorgedane prdeikatie) in t' openbaar op de volgende wijze.

Een Stadts bode heeft een fluweele Sackje, in het welke zijn 17 boonen (waaronder drie swarte, d' andre witte) en gaat daarmede om, opdat een ijder van de vroetschap, een boone daar uijt treckt.

De vier Borger-meesteren, hoewel se ook Leden van de vroetschap zijn, en komen tot de kiesing niet, waarom maar 17 boonen zijn voor de andere 17 personen.

De drie, welke elck een swarte boon getrocken hebben, nomineren uijt de vroedtschap (hoewel daar wel bujten gegaan magh worden) drie personen tot Borgermeesteren welke drie genomineerde de eerste nominatie genaamt wordt.

Hier is te letten dat de afgaande borger meesteren noch die t' Jaar te vooren burger meesteren geweest hebben, in nominatie niet en mogen komen.

Dese drie eerstgenomineerde nomineren wederom drie andere, welke de tweede nominatie is.

Hier in mogen ook wel komen, die de swarte boonen gehadt hebben, off een off twee van haar, indien sij t' jaar te vooren geen borgermeester geweest hebben.

Die de tweede maal genomineert zijn, nomineren wederom drie anderen, welke de derde nominatie genaamt werdt, in dese nominatie mogen ook wel van de gene, die in de eerste nominatie genomineert zijn, komen, gelijk ook van die de swarte boonen gehadt hebben.

Hier staat ook noch wel te letten, dat, soo eenige van de genen, die de swarte boonen gehadt hebben, in de tweede nominatie komen, deselve geen Stemme hebben om personen tot de derde nominatie te nomineren, dewijl dat sij eens genomineert hebben, en niemant meer als eens nomineren magh, maar moeten dan diegene, welke neffens haar in de tweede nominatie genomineert zijn, Personen tot de derde nominatie noemen.

als dese drie onderscheidtlijcke nominatien also geschiedt zijn, geeft een ijder van de voorgeseijde 17 personen van de vroetschap sijn Stemme, off tot de eerste off tweede off derde nominatie: welke nominatie nu de meeste Stemmen krijgt, worden dan de drie personen, die in deselve genomineert zijn, burgemeesteren voor t' volgende Jaar.

Uijt de drie burgermeesteren, die het voorige jaar gekoren zijn, wordt dan terstont daarna op het Raadthuijs, bij meerendeel van Stemmen van alle de 21 Personen van de vroedtschap, een gekoren, die voor een jaar gecontinueert wordt, welke men hier de oude burgemeester noemt, en is President van de andere.

10.

Hier is ook een Schout off Officier van de Stadt, welke van de graeffelijckheijt gestelt wordt, en deselve presenteert, welk ampt hier bedient wordt als in andere Steden van Hollandt.

Die dese waardigheijt eenige jaaren herwaars bekleet hebben, zijn ook tegelijk baljuw en dijck-graaff van Waterlandt, Catwoud en Marcken geweest.

Hier zijn seven Schepenen, die soo in Criminele als civile Zaken vonnis wijsen.

Van dese worden alle Jaar ses verkoren en een van de ses, die t' voorige jaar gekoren zijn, wordt voor een jaar gecontinueert, en die is President van de andere.

Hare verkiezing is sodanig, de afgaande burgermeesteren nomineren op S:Laurensavont off daegs tevoren, 12 personen tot Schepenen, ende twee uijt de ses, die t' voorige jaar gekoren zijn: uijt dese 12 kiezen de nieuwe gekoorene burgermeesteren nogh dien selven dagh ses Schepenen ende uijt de twee genomineerde van de afgaande Schepenen een tot President, alle voor een jaar lang.

De nieuw gekoorene oude borgermeester heeft soo wel in de nominatie als in de Electie sijn Stem.

Dit is in r' jaar 1651 (t' selve bij de Staten van Holland versogt ende verkregen zijnde) eerst soo gestatueert.

Voorhenen plegen de afgaande en aenkomende burgermeesteren (t' zamen seven zijnde) 14 personen te nomineren tot Schepenen, uijt welk dubbelt getal de Schout seven Schepenen eligeerde, ende was de outste van jaren de President.

De Schepenen bestaan ten deelen uijt de vroetschap ten deelen uijt andere personen, van de Rijkste en bequaamste borgeren, dogh moeten ten minsten ses jaren poorteren der Stadt geweest zijn.

Opde daghvaart ofte vergadering van de Staten van Holland in de gecommiteerde raden van deselve Staten, ende ter admiraliteit ook in Rekening van t' Noorder quartier en de in de generaliteijts Rekenkamer, heeft dese Stadt hare gedeputeerden neffens andere Steden van Noord-holland.

Voorts heeft sij een heemraad onder de Hooge Heem-raden van Waterland, die President is van deselve. Ook den dijkgraaff van de Waterlandze meieren, ende een Heemraadt van deselve, die mede dier heer-raden President is. Van gelijken een Heemraad in de Purmer, ende tegenwoordig ook den Dijk-graeff van deselve.